

ZOU EEN COMMISSIEBREED VOORSTEL GEEN MOOI SIGNAAL ZIJN?

Euthanasie is geen spel van leven en dood

21/06/2013 | Rik Torfs

Het is goed dat er over euthanasie gedebatteerd wordt, zegt Rik Torfs, maar op het eind van de rit moet de politiek wel een breed gedragen consensus zien te vinden. Het onderwerp van debat verdient dat.

2 FOTO'S

'De een wil sneller sterven, de ander blijft vechten. Laten we niemand veroordelen.' Sabine Joosten/hh

Wie? Kerkjurist en toekomstig rector KU Leuven.

Wat? De nieuwe euthanasiewet mag niet blijven steken in een gedoogbeleid. En dus moet ook durven gesproken worden over de gevolgen als die wet overtreden wordt.

Als senator was ik eerder dit jaar sterk betrokken bij de discussie over euthanasie. Graag had ik dit dossier actief blijven volgen, maar toen ik wegens de rectorverkiezingen in Leuven ontslag moest nemen, kon dat niet langer. Maar natuurlijk blijft de discussie mij erg beroeren. Om te beginnen juich ik toe dat ze plaatsvindt. Nooit mogen we denken dat alle juridische vragen over euthanasie 'definitief' bij wet zijn geregeld. Als een definitieve staatshervorming een illusie is,

dan zeker een eeuwigdurende wet over euthanasie. De vragen daarover zijn toch van een ander niveau, het gaat over leven en dood. Vandaag draait de discussie rond de oordeelsbekwaamheid waarover minderjarigen moeten beschikken om euthanasie aan te mogen vragen. Daarover discussiëren is belangrijk. Maar het debat mag niet los worden gemaakt van drie basisbeginselen.

Grijze zones

Vooreerst horen we bij gesprekken over euthanasie te streven naar een consensus over de partijgrenzen heen. In de politiek zijn partijbelang en strategische allianties vaak doorslaggevend dan de inhoud van het debat. Je kunt je daar druk over maken, maar politiek is per slot van rekening gedeeltelijk ook een spel. Behalve, hoop ik, als het gaat om leven en dood. Dan moeten de gesprekken anders verlopen, meer ingetogen, met zin voor nuance en finesse. Daarom zou het een mooi signaal zijn wanneer de bevoegde senaatscommissie een voorstel formuleert dat door al haar leden gezamenlijk wordt ingediend. Als zo'n consensus bij sommige senatoren tot gewetensbezwaren leidt, heb ik daar begrip voor. Het geweten primeert altijd, tot welke gedachtecronkels het mensen ook brengt. Maar ook het pure bestaan van een commissiebreed voorstel heeft een morele betekenis, namelijk de gedachte dat de Moraal met een hoofdletter belangrijker is dan de politiek. Het zou een overwinning zijn voor de politiek zelf om dat deemoedig te erkennen. Haar eigen geloofwaardigheid is er sterk bij gebaat.

Vervolgens moet een euthanasiewet grijze zones in de mate van het mogelijke voorkomen. Ik ben er mij zeer van bewust dat er over iemands 'oordeelsbekwaamheid' een ernstige discussie kan ontstaan. Maar als de oordeelsbekwaamheid van minderjarigen een wettelijke status verkrijgt, kunnen mensen er ook op worden aangesproken. Zij moeten over het begrip nadenken, het analyseren, het vervolgens op concrete personen toepassen. Een helder wettelijk criterium aanvaarden betekent tegelijk dat minderjarigen bij wie oordeelsbekwaamheid ontbreekt, niet onder de wet vallen. Concreet: zuigelingen of kleuters komen dan, zoals nu, op geen enkele manier voor euthanasie in aanmerking. Ook niet als ouders, mogelijk met de beste bedoelingen, op hun dood aandringen.

Helderheid en morele moed

Overigens rijst hier een interessante vraag. Stel dat de euthanasiewet wordt uitgebreid, en oordeelsbekwame minderjarigen binnen het spectrum ervan vallen, wordt 'euthanasie' van minderjarigen die niet in dat geval verkeren dan effectief strafrechtelijk vervolgd, openlijk en zonder gêne? Als dat niet het geval is, en de wet ook in de toekomst dode letter blijft, is de wijziging ervan een louter symbolische daad en dus overbodig. Dan blijven we, zoals nu, steken bij een wankelmoedig gedoogbeleid. Een volwassen consensus over een wet impliceert tegelijk overeenstemming over de gevolgen bij een overtreding ervan. Durven onze politici zich daarover openlijk uit te spreken? Ik zou dat in ieder geval bijzonder waarderen. Helderheid en morele moed boven alles.

Ten slotte is het belangrijk om euthanasie heel duidelijk te situeren in de context van het levenseinde. We sterven later en trager dan vroeger. Sommigen willen, in deze historisch ongeziene situatie, dat de dood wat vroeger komt. Anderen verkiezen te vechten tot de laatste snik, op en over de rand van wat redelijk lijkt. Laten we niemand veroordelen. Wie verkiest om wat vroeger te sterven is daarom nog geen aanhanger van de 'cultuur van de dood'. En wie wil blijven vechten, mag nooit worden verweten dat hij de samenleving tot last is en de prijs van de gezondheidszorg onterecht de hoogte injaagt. Ieder mens is anders. We hebben niet de plicht te sterven zoals onze buurman. Het einde ontloopt niemand. Maar we sterven alleen. In de dood is iedereen ongelijk.

LEES OOK

Vandaag om 06:00 Torfs wil brede politieke consensus rond euthanasie (<http://www.standaard.be/...>)